

«شرق» پررنگ تر شدن زمزمه‌ها درباره «توافق موقت» را بررسی می‌کند

بوی توافق موقت به مشام می‌رسد؟

عبدالرحمن فتح‌الهی: روز دوم نشست فصلی شورای حکام که سه‌شنبه برگزار شد، به بررسی پرونده فعالیت‌های هسته‌ای ایران و میزان انطباق آن با قطع‌نامه ۲۲۳۱ اختصاص داشت…

صفحه ۲

سرمقاله

هدررفت ثروت‌های ایران

سیدمصطفی هاشمی طبّا

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی اخیرا سخنانی صحیح اما ناکامل را به زبان آورده‌اند و در حقیقت دست بر مشکل اصلی اقتصاد کشور که منجر به مسائل اجتماعی و فرهنگی و واپس‌رفتن شده است، گذاشته‌اند. یکی از سخنان ایشان چنین است که به دلیل مدیریت غلط سالانه ۱۰۴ میلیارد دلار زیان می‌بینیم، درحالی‌که دستمان برای پنج میلیون دلار دراز است! در بدو امر شنونده به این سو هدايت می‌شود که مدیران کشور اعم از مدیران عالی یا میانی یا زیرین یا مدیران شرکت‌های دولتی چنین زبانی به کشور وارد کرده‌اند و باید به اصلاح آنها پرداخت. البته رئیس محترم مجلس این را هم گفته‌اند که باید حکمرانی را اصلاح کرد، ولی به‌رحال حرف ایشان شامل کل مدیران کشور می‌شود. از سوی دیگر معلوم نیست عدد ۱۰۴ میلیارد دلار از کجا آمده است و ریز آن چیست و آنان که این حجم از ثروت را هدر می‌دهند چه کسانی هستند. طبعاً چون رقم را حسب دلار گفته‌اند، معلوم می‌شود این زیان دلاری و طبیعی است مدیریتی که زیان دلاری بار آورد، به طریق اولی زیان ریالی هم به بار می‌آورد. بازگردیم به مسئله «مدیران»؛ تردید نباید کرد که اگر امروز برق در کابل‌های برق جریان دارد، اگر گاز در لوله‌های گاز حرکت می‌کند، اگر نفت استخراج می‌شود، اگر امنیت نسبی در شهرها وجود دارد، اگر کم‌وبیش کتاب، مجله و روزنامه چاپ می‌شود، اگر مدارس و دانشگاه‌ها به‌رحال برقرار است، همه به یمن تلاش‌های مدیران میانی و پایین‌دست است؛ چراکه اینان نوعاً از میان صاحبان تخصص و دانش مربوطه انتخاب می‌شوند و اگر فاقد این خصوصیات باشند سیستم‌های اجرایی کلاً کارایی خود را از دست می‌دهند. بنابراین به نظر می‌رسد با تأکیدی که ایشان بر کلمه «ما» انجام داده‌اند، مقصود غائی ایشان از مدیران، مدیران بالادستی و عالی مقام کشور است و جا دارد به ایشان خدا قوت بگویم و اضافه کنیم که «کل گفתי هرچند دیر گفתי». در اینجا وظیفه ایشان به‌عنوان رئیس قوه مقننه در اصلاح حکمرانی مدنظرشان قابل تأمل است. اما درخصوص رقم ۱۰۴ میلیارد دلار که معلوم نیست چگونه احصا شده است باید اندکی تأمل کرد. خوب است ریاست محترم مجلس و نیز مرکز پژوهش‌های مجلس درخصوص اجرای این ۱۰۴ میلیارد اطلاع‌رسانی کنند؛ زیرا نوع نگاه به مسائل کشور در تعیین میزان خساراتی که از قبل سیاست‌های مدیران عالی به کشور وارد می‌شود تعیین‌کننده است. حال فقط با یک نگاه اجمالی و البته غیر دقیق و نه‌چندان مستند به زعم نویسنده به بخشی از این زیان‌ها اشاره می‌شود و طبیعی است در صورت احصای دقیق زیان‌ها موارد متعدد و ارقام قابل توجه دیگری به آن اضافه می‌شود. ۱- حسب اطلاع‌رسانی مراجع رسمی در ۱۰ سال گذشته بالغ بر ۲۸۰ میلیارد دلار خروج سرمایه داشته‌ایم. این مبلغ از محل فروش سکه و ارز در بازار آزاد توسط بانک مرکزی، تأمین شده است. پس سالانه ۲۸ میلیارد دلار ارز کشور به هدر رفته است و این نهضت همچنان ادامه دارد.

۲- قیمت نفت صادراتی ایران حداقل ۲۰ درصد زیر قیمت بازار جهانی است؛ اگر روزی یک میلیون بشکه نفت صادر کنیم پس سالانه حدود پنج میلیارد دلار به هدر می‌رود. ۳- قیمت خرید کالا از بازار جهانی به دلیل تحریم‌های بانکی حدود ۲۰ درصد بالاتر است و با توجه به حدود ۵۰ میلیارد دلار واردات سالانه ۱۰ میلیارد دلار هدر می‌رود. ۴- به دلیل عدم نوسازی نیروگاه‌ها و راندمان حدود ۲۵ درصد در نیروگاه‌ها اگر از ۷۰ هزار مگاوات نیروگاه نصب‌شده فقط ۵۰ درصد آن را به حساب آوریم، هر نیروگاه حداقل بیش از پنج میلیون دلار سوخت اضافه مصرف می‌کند که مجموعاً ۱۷،۵ میلیارد دلار به هدر می‌رود.

۵- روزانه صد میلیون لیتر بنزین توسط خودروهای بنزینی مصرف می‌شود که این به دلیل فرسوده‌بودن و به‌روزنبودن خودروهاست و حداقل ۵۰ درصد اضافه مصرف است (که البته دود آن به حلق مردم می‌رود و خسارات آن حساب نمی‌شود). بنابراین روزانه ۵۰ میلیون لیتر بنزین و سالانه معادل دلاری آن معادل ۱۵ میلیارد دلار می‌شود که هدر می‌رود و محاصل آن بیماری مردم و اتلاف وقت آنهاست.

۶- سالانه حدود ۴۰۰ هزار تصادف جاده‌ای با حدود ۱۷ هزار تلفات انسانی روی می‌دهد که نوعاً خودروها از حیز انتفاع می‌افتند. اگر ارزشی هر خودرو فقط دو هزار دلار محاسبه شود، حدود یک میلیارد دلار هدر می‌رود (چان انسان‌ها البته قیمت ندارند). فرمانده راهور از ۵۰۰ نقطه حادثه‌خیز جاده‌ها که باید توسط حکمرانی اصلاح شود می‌گوید، ولی نقاط حادثه‌خیز همچنان باقی است.

۷- سالانه حدود ۵۰ میلیون تن محصولات پتروشیمی صادر می‌کنیم که حدود ۱۰ درصد زیر قیمت بازار فروش رفته و حداقل ۱۰ درصد هزینه مالی برگشت پول دارد. اگر قیمت متوسط محصولات پتروشیمی یک دلار برای هر کیلو باشد، سالانه حدود ۱۰ میلیارد دلار هدر می‌رود. البته اینها محاسبات بسیار ناقصی و به قول معروف دهم‌دستی است و مرکز پژوهش‌های مجلس می‌تواند بهتر و دقیق‌تر محاسبه کند. این محاسبات درخصوص هدررفتن ارز است، اما نگاه دیگری به خسارات وارده به کشور و هدررفتن ثروت کشور که نوعاً قیمت‌گذاری برای آن ممکن نیست، فاجعه بزرگ‌تری را نشان می‌دهد. اینکه می‌گویم قیمت‌گذاری ممکن نیست، حسب اصطلاح انگلیسی priceless است که کالاهای بسیار ارزشمند را بدون قیمت می‌گویند و البته در فرهنگ ما هم چنین اصطلاحی وجود دارد.

ادامه در صفحه ۱۱

پنجشنبه ۱۸ خرداد ۱۴۰۲ • ۱۹ ذی‌القعدة ۱۴۴۴ • ۸ ژوئن ۲۰۲۳ • سال بیستم • شماره ۴۵۷۱ • ۱۲ صفحه • ۱۵۰۰ تومان

در «شرق» امروز می‌خوانید:
خداحافظی سا پینتو با استقلال یک روز زودتر از موعد، گزارش «شرق» از اختلاف دولت و مجلس در ساماندهی تعطیلات آخر هفته و **یادداشت‌هایی از** صالح نقره‌کار، مهدی افشار

اولین روزهای اجرای تغییر ساعت کاری با مشکلات فراوانی برای کارمندان و اصلاحاتی از سوی دولت همراه بود

بی‌تکلیفی عقربه‌ها

عقب کشیدن ساعت یا عقب کشیدن کارمندان؟

گزارش تیتربک را در صفحه ۱۰ بخوانید

کارگران در انتظار رأی نهایی دیوان عدالت‌اداری درباره ابطال نرخ دستمزد و همچنین اصلاح ماده ۱۵ برنامه هفتم توسعه هستند

کارگران در خوف ورجا

۸

یادداشت

برجام برای منافع ملی

علی شمس‌اردکانی دیپلمات پیشین

در خانواده ملل به‌ویژه در تنازع بین کشورها، به‌دست‌آوردن موقعیتی که هیچ نیرویی نتواند بحرانی را به کشوری تحمیل کند نشان قدرت ملی و امنیت آن کشور است. هژمونی قدرت‌های بزرگ همیشه در تحمیل‌های اقتصادی، سیاسی و نظامی نهفته است، اما گزیده‌ترین راه حفاظت از منافع ملی و حفاظت از تمامیت و پایداری امنیت ملی آن است که برای شهروندان هم رفاه و امنیت در تجارت و وزی می‌آفریند. اگر دشمن بتواند تجارت یک کشور را برهم بزند یا در کنترل خود درآورد، امن و اطمینان در زندگی مردمان آن کشور را هم مغشوش کرده است. خداوند در قرآن می‌فرماید: «وَصَرَّبَ اللَّهُ مَلَأَ قَرْيَةَ كَانَتْ آمِنَةً مُطْمَئِنَّةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِّنْ كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَّرَتْ بِأَنْعَمِ اللَّهِ فَأَذَقَهَا اللَّهُ لِبَاسَ الْجُوعِ وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ: در جای امن و اطمینان روزی مردمان تاره به تازه و به‌وفور از همه‌جا می‌رسید. هنگامی که کفران کردند نعمت‌های خدا را ترس و گرسنگی به آنان چشاند و گفت این تولید خود شماست نوش کنید». دشمن‌شناسی را هم از این آیه می‌آموزیم. دشمن کسی است که ترس و فشار را بر کشوری تحمیل کند یا از چنین پدیده‌ای شادمانی کند.

در عمل می‌بینیم که هرگاه ایران دستاورد مثبتی داشته باشد رنج‌جوی چون تئانیاهو در رنجه می‌شود و برعکس هر فشار و کاستی که ایران را بیازارد مایه شادی و پایکوبی او می‌شود. چنان‌که دیدیم پس از برهم‌زدن نظم برجام، تئانیاهو و شرکا سر از پای نمی‌شناختند. پس ایران باید برعکس این رویکرد را پیش گیرد و خواب را بر چشم دشمن حرام کند.

برای حفاظت از منافع و امنیت ملی باید راهکار سیاسی و اقتصادی و نظامی را ناشادی چنین دشمنانی به کار گرفت و آن را مقدمه‌ای واجب برای اوجب دانست. آدم‌کشی مثل تئانیاهو نباید از کاستی ما شاد شود.

به‌تازگی دیدیم با کمی بهبود در روابط ایران با مصر و عربستان صهیونیست‌ها و به‌ویژه در سرزمین فلسطین، برهم آشفتنند و لابی‌های آنها در دیگر کشورها دست به تحرک‌های تازه‌ای علیه ایران و ایرانی‌زندن، مثال‌های تاریخی آموزنده‌ای در عمر جمهوری اسلامی داشته‌ایم.

امام راحل که‌ این روزها را به تجدید پیمان با آرمان‌هایش گذرانده‌ایم، پس از حمله صدام به ایران و عدم محکومیت این تجاوز از سوی شورای امنیت سازمان ملل متحد تصمیم گرفتند روابط با کشورها را به‌سامان کنند و از جمله با کشورهای عضو شورای امنیت تنش‌زدایی کنند. متأسفانه در هنگام تجاوز دشمن، ایران وزیر امور خارجه نداشت که چنین سیاستی را در خانواده ملل پیگیر شود. ولی امام (ره) درنگ نفرمود و این‌جانب و مرحوم دکتر طباطبایی را مامور عادی‌سازی این روابط فرمود. مرا به سازمان ملل متحد به عنوان نماینده ویژه برای سی‌ونهمین مجمع عمومی سازمان ملل و مرحوم طباطبایی را به آلمان گسیل فرمود.

ادامه در صفحه ۴

جناب آقای نهاوندی

مصیبت درگذشت مادر گرامیتان

را تسلیت عرض می‌کنیم. از خداوند سبحان برای آن

مرحومه علو درجات و برای بازماندگان صبر آرزو مندیم.

غلامحسین جلالی فرد و همکاران

فرازوفرود موسیقی ایران طی سال‌های گذشته در گفت‌وگو با محمدجلیل عندلیبی

۲۰ سال پرآشوب

در عرصه موسیقی

محمدجلیل عندلیبی، آهنگ‌ساز و نوازنده سنتور، از هنرمندان شناخته‌شده عرصه موسیقی است که از نوجوانی فعالیت در عرصه موسیقی را دنبال می‌کند. همکاری با هنرمندان بزرگ موسیقی، آهنگ‌سازی و معرفی خوانندگان باعث شده از او به عنوان هنرمندی دغدغه‌مند و توانمند یاد شود.

صفحه ۱۱

وضعیت هشداردهنده کسری آب‌های زیرزمینی در استان اصفهان به ریزش آتوبان‌ها و زیرساخت‌های حیاتی رسیده است

اصفهان در کام فروچاله‌ها

۴

فراز و نشیب دانش و فن از قاجاریه تاکنون

نگاهی به اهمیت دانش و فناوری در شکل‌دهی به خواسته‌های اجتماعی

۶

پشت پرده برکناری میراسماعیلی از فدراسیون

آرش میراسماعیلی، رئیس خبرساز فدراسیون جودو، سرانجام با دستور حمید سجادی، وزیر ورزش، از کار برکنار شد. میراسماعیلی که اسفند سال گذشته برای دومین دوره به‌عنوان رئیس فدراسیون جودو انتخاب شده بود، حالا چند ماه پس از آن انتصاب به دلایل غیرورزشی از این فدراسیون جدا شده است. درباره دلیل برکناری میراسماعیلی از فدراسیون جودو، ماه‌ها حرف و حدیث وجود داشت. ابتدا یکی، دو رسانه بدون آنکه اسمی از میراسماعیلی بیاورند، عنوان کردند دستگاه‌های نظارتی به دلیل تخلف مالی قرار است حکم برکناری رئیس یکی از فدراسیون‌ها را بدهند. اگرچه با کدهای ارائه‌شده می‌شد این حدس را زد که رئیس مذکور چه کسی است ولی باز هم گمانه‌زنی دراین‌باره رایج بود. این شایعه زمانی قوت بیشتری به خود گرفت که خبر رسید آرش میراسماعیلی به دلیل فشا کاری، در پی یک مشکل قلبی در بیمارستان بستری شده است.

این گزارش را در صفحه ۶ بخوانید

یادداشت

سرزندگی محلات وتشکیلات جدید برای آن؟

ترانه پلدا معمار و شهرساز

برای من شهرساز که از قدیم در محلات پرشور و زنده شهر تهران زیسته‌ام، حفظ هویت محلات تهران و تشویق مردم محل، به‌ویژه بانوان در ایفای نقش در زندگی جاری محله، همیشه از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده است. امروز هم که تراکم شهر بیشتر و عرصه محلات و خانه‌ها تنگ‌تر شده، باز به نظر لذت‌بردن کودکان از بازی در کوچه و در پارک‌های کوچک محلی، استفاده از کتابخانه‌های عمومی و استخرهای شهرداری به هنگام تابستان، داشتن فضاهای امن شهری و مرمت و بهسازی ساختمان‌های محل و از همه مهم‌تر مسائل حمل‌ونقل و جابه‌جایی آسان برای دسترسی به محل کار و تحصیل شهروندان، به هر چیز دیگری ارجحیت دارد.

حال چندی است که موضوع مدیریت محلات دوباره در جامعه شهری مطرح شده است. تابستان سال گذشته طرح نظام‌نامه مشارکت محلی -که به‌نوعی نقطه پایانی روند حذف شوراباری‌های انتخابی در محلات را اعلام می‌کرد- در شورای شهر تهران تصویب شد. این طرح مدلی قدیمی از مشارکت انتصابی در محلات را پیش می‌کشد که می‌خواست بیشتر به مدل مجمع معتمدان و ریش‌سفیدان نزدیک باشد، اگرچه تضمینی هم در کار نبود که افراد مورد انتصاب برای عضویت در هیئت امنای محله از معتمدان کهن‌سال محله به شیوه سنتی باشند. در واقع مردم محلات که درگیر نمی‌شدند، پس هر تعبیری مجاز بود. از ظاهر امر مشهود بود که انتصابی‌بودن هیئت امنای محلات، این نهاد‌های کوچک محلی را بیشتر به نوعی «مشارکت دستوری» دعوت می‌کند تا به یک مشارکت گسترده و مشتاقانه محلی بر امور محلی و بر پایه خواسته‌های ویژه مردم محلات مختلف.

در هیئت امنا سهمی به شهرداری‌های محلی، سهمی به ادارات مختلف مانند آموزش‌وپرورش و ورزش و...، سهمی به ان‌جی‌اوها (سمن‌ها) و سهمی هم ظاهر از طریق شورا به شوراباران سابق و متعهد به محل، قرار بود برسد. امروز تعداد اعضای هیئت امنای محل به این ترتیب به ۱۵ نفر برای هر محله می‌رسد که به هم درباره مسائل مختلف محلی تصمیم می‌گیرند. این تعداد برای ۳۵۲ محله شهر تهران، رقم امنای محلات را به بیش از پنج هزار نفر می‌رساند که هنوز معلوم نیست چه کارهایی را در دستور خواهند داشت و آیا جزء حقوق‌بگیران شهرداری تهران خواهند بود یا خیر؟ هنوز رئیس برای ستاد مربوطه انتخاب نشده، ولی آقای زاکانی همین چند روز پیش احکام امنای محلات را در برج میلاد تقدیم‌شان کرده‌اند.

ادامه در صفحه ۵

چرا وزیر و دیپلمات سابق در فاصله چند ماه مانده به انتخابات قفل سکوت چند ماهه را شکسته است؟

تیم روحانی در جای درستی ایستاده‌اند و نکته‌هایی را می‌گویند که شاید ابعاد مختلف برخی سختی‌های امروز را روشن کند

صفحه ۳

یادداشت

نفع سیاسی در برابر قانون

کامبیز نوروژی حقوق‌دان

مسئله اینجااست که وقتی اجرای قانون تابع امر سیاسی و نفع سیاسی می‌شود، دیگر اثری از آثار آن باقی نمی‌ماند. یک نمونه‌اش را مرور کنیم.

۱- در سال ۹۵، در دوره دولت حسن روحانی، تلویزیون ایران از پخش تیزرهای تبلیغاتی سه فیلم سینمایی ابد و یک روز (سعید روستایی)، کوچه بی‌نام (هاتف علیمردانی) و ۵۰ کیلو آلبالو (مانی حقیقی) خودداری کرد. تهیه‌کنندگان آنها فقط برای مدتی کوتاه تبلیغ فیلم خود را به یک شبکه تلویزیونی فارسی‌زبان خارج از کشور سپردند. داسرای فرهنگ و رسانه سعید ملکان، منصور لشکری‌قوچانی و مصطفی شایسته تهیه‌کنندگان این سه فیلم را احضار کرد و آنان را مورد عتاب و خطاب قرار داد که چرا تبلیغ فیلم خود را به یک شبکه ماهواره‌ای سپرده‌اند. گفته شد اگر به این کار ادامه بدهند از فیلم‌ساز محروم خواهند شد و چه‌بسا با مجازات‌های سنگین‌تری هم روبه‌رو شوند. فشارهای زیادی وارد شد. حتی معاون وقت دادستان تهران از وزارت ارشاد خواست تا از نمایش یک فیلم در حال اکران به دلیل «تبلیغات در شبکه‌های معاند» جلوگیری کند و هم ایشان دستور داد ارائه هرگونه خدمات و مجوز به سه دفتر ممنوع شود.

۲- در سال ۱۴۰۲، در دوره ابراهیم رئیسی، هفته‌هاست چندین فیلم، مانند فسیل، عروس خیابان فرشته، بخارست، شهر هرت و... (که منتقدان آنها را به عنوان کمدی‌های سطحی و کم‌ارزش ارزیابی کرده‌اند) روزانه هرکدام در ده‌ها نوبت از تمام کانال‌های تلویزیونی یک شبکه ماهواره‌ای تبلیغات مفصل دارند. نه وزارت ارشاد ایرادی می‌گیرد، نه داسرای فرهنگ و رسانه عوامل فیلم را به‌خاطر این تبلیغات احضار می‌کند. این بار به درستی کسی به کار آنها کاری ندارد.

۳- از سال ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۲ چیزی در قوانین و مقررات حاکم بر سینما و تبلیغات فیلم‌ها تغییر نکرده است که بتوانیم تفاوت در نوع برخورد با موضوع تبلیغ فیلم‌های سینمایی ایرانی در شبکه‌های ماهواره‌ای را ناشی از آنها بدانیم، تنها چیزی که دچار تغییر شده، این است که در سال ۹۵ دولت روحانی حاکم بود، در سال ۱۴۰۲ دولت رئیسی بر سر کار است. ظاهراً تنها چیزی که در این دو مقطع تغییر کرده، امر سیاست و نفع سیاسی است. آن سال که دولت را از خود نمی‌دانستند چنان سخت گرفتند و عتاب و خطاب پیش گرفتند و این سال که دولت را از خود می‌دانند، درحالی‌که ممیزی فیلم‌ها یا جلوگیری از اکران فیلم‌ها به خاطر نام کارگردان یا بازیگر به شکل بی‌سابقه‌ای افزایش یافته است، اما به خلاف سال ۹۵ چنین به تسامح و تساهل با تبلیغ بعضی فیلم‌ها در شبکه‌های ماهواره‌ای می‌نگرند.

ادامه در صفحه ۵